

MHB 1644

79. uov.

V A K O K V I L Á G A

a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének folyóirata

Főszerkesztő: Dr. Vas Tibor elnök
 Szerkesztő: Barna Zoltán
 Felelős kiadó: Dr. Bódi István főtítkár
 Kiadóhivatal: 1146. Budapest, Május 1. ut 47.
 Telefon: 210-440

T a r t a l o m j e g y z é k

	old.
Dr. Vas Tibor: Számvetés	2
Elnökségi ülés	3
Szemerédi István: Titkári és adminisztrációs értekezéslet	4
Váradi Péterné: Mivel foglalkozott a rehabilitációs tanácskozás?	6
Megyei szervezeteink életéből:	
Tudósítás Borsodból	7
A csongrádi sorstársak kirándulása Aggtelekre	7
Interju Szegeden: "Világtalanok Világa"	8
Karcagi hírek	9
Vak költők versei:	
Ihász-Kovács Éva: A mi háborunk	10
Jegyzék a hangoskönyvtárból kölcsönözhető szalagok és kazettás művekről	11
Molnár Zoltán: Leányfalusi mozaikok	13
Vak szerzők prózai alkotásai: Varga E. Katalin: Beszélgetés a Lánnnyal	14
Dr. Gönczi Aladárné: A legegyszerűbb főzés	17
Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat Néhány közérdekű devizajogi rendelkezésről. II.rész	13
Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat Jakab Mihályné: Nyiregyházi közlekedési utmutató	19
Barna Zoltán: Zenei rovat Világhírű karmester-vendégek Budapesten	20
György Tamás: Technikai rovat A rádió. VII. Befejező rész	21
Vándor Tamás: Kulturális életünk hírei Szép Szó varázsa irodalmi sorozatról	22
Dénes József: Sport-rovat Sakkhíradó	23
Kuminka Györgyné: Uttörőrovat Tábori József: Első benyomásaink	24
Közlemények	25

- . - . - . -

ISSN 0209-6765

Dr. Vas Tibor:

S z á m v e t é s

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága 1980. március havára összehívja a Párt XII. Kongresszusát. Ez együtt jár azzal, hogy a pártcsoportoktól kezdve megvitatják az ország gazdasági és politikai helyzetét. Az alapszervektől kezdve megválasztják a vezetőségeket és a felsőbb értekezletek küldötteit. Végül a fővárosi és a megyei pártértekezletek megválasztják a kongresszusi küldötteket.

Ez az előkészítés tulajdonképpen már a szeptember 25-én Csepelen tartott fővárosi kommunista aktiva értekezlettel vette kezdetét.

Az aktiva értekezletet Méhes Lajos elvtárs, a budapesti Pártbizottság első titkára nyitotta meg. Több hozzászólás után Kádár János elvtárs az MSZMP KB első titkára részletesen elemezte a jelenlegi bel- és külpolitikai helyzetet.

Külpolitikánkval kapcsolatban hangsúlyozta, hogy fő irányvonalunk a béke megőrzése és ezt erősíti a Varsói Szerződéshez való tartozásunk. Ebben együttműködünk az el nem kötelezett országokkal, amelyek Havannában a béke mellett tettek hitet, támogatnak bennünket a haladó százmilliók is. - Közbevetőleg jegyzem meg, hogy Gromiko az ENSZ-ben tartott beszédében sürgette a leszerelést, a nukleáris fegyverek betiltását és a viták békés elintézését. A nemzetközi enyhülést fokozná a SALT II. ratifikálása is.

Kádár elvtárs megállapította, hogy a Magyar Népköztársaság jelentős nemzetközi tekintélyt szerzett magának és több, a béke érdekét szolgáló megegyezést kezdeményezett.

Budapesten hangzottak el a Varsói Szerződés békét szolgáló felhívásai. Megfelelően előkészítjük a jövő évi Madrid-i értekezletet, amely a Helsinkiben létrejött és Európa békéjét és biztonságát szolgáló megállapodás eredményét vizsgálja majd meg.

Kádár elvtárs részletesen foglalkozott belpolitikai kérdésekkel és ezzel kapcsolatban elemezte gazdasági helyzetünket. Felsorolta az 1960. óta elért fejlődés legkiemelkedőbb eredményeit. Valóban imponáló a fejlődés. Elég, ha számba vesszük az 1960. és 1979. közötti életszínvonal emelkedést, hogy mennyivel növekedett a hűtőszekrények, a televíziók, a mosógépek száma. Különösen szembetűnő, hogy míg 1960-ban a családok 1 %-ának volt személygépkocsija, ma 30 %-nak van és nem kevés azoknak a száma, akik gépkocsit akarnak vásárolni és erre hosszabb ideig várniuk kell, noha évente több tízezer személygépkocsit hoznak be. A családok ebben az időszakban 1.300.000 új lakásba költöztek be, ami azt jelenti, hogy kb. 4 millió, tehát az ország lakosságának mintegy 40 %-a költözött új vagy minőségileg jobb lakásba.

A nemzeti jövedelem ebben az időszakban 2.7-szeresére emelkedett. Fontos szociálpolitikai intézkedéseket hoztunk, bevezettük a gyermekgondozási segélyt, reális tartalommal töltöttük meg az alkotmányban biztosított alanyi jogot az egészséghez, mert az ország minden lakója ingyenes orvosi és kórházi ellátásban részesül. 1971. óta kapják a vakok a személyi járadékot, amely anyagi helyzetüket jelentősen megjavítja. A 17/1975-ös kormányrendelet 204. szakasza biztosítja a vakok részére a járadék melletti teljes foglalkoztatást. Politikánk fontos kérdése az ifjúsággal és az öregekkel való törődés.

Kádár elvtárs őszintén feltárta gazdasági nehézségeinket és elemezte ennek okait. Rámutatott arra, hogy a világgazdasági válság, infláció jelentős mértékben negatív hatást gyakorolt gazdaságunkra, de nem hallgatta el belső nehézségeinket és mulasztásainkat. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozta a dolgozók és vezetők felelősségét. Eleinte a gazdasági helyzetünk javítását szolgáló intézkedések és szabályozók végrehajtása nem volt zökkenőmentes. Az áralakulás következtében ma 20 %-kal többet kell exportálni, hogy a korábbi mennyiségben importálhassunk nyersanyagot, mivel országunk nyersanyag importra szorul.

Ma már világos, hogy végre kell hajtani a termékszerkezet megváltoztatását. Meg kell szüntetni a gazdaságtalan termékek gyártását, emelni kell a termelékenységet, korszerűsíteni kell a gyártástechnikát, szilárdítani kell a munkaerőköltséget. Idézte egy brigádvezetőnőnek a megállapítását, hogy hazánkban mindenki boldogul, aki dolgozik.

Kádár elvtárs kiemelte a társadalmi normák jelentőségét, amely erkölcsi ösztönző a feladatok végrehajtására. Ennek szellemében született meg az MSZMP kongresszusa és hazánk felszabadulásának 35. évfordulója tiszteletére tett számos felajánlás. A felajánlások színvonala tartalmilag is fejlődött és sok millió dolgozó vesz részt e felajánlások végrehajtásában. El kell érni, hogy szegény legyen a lógás, a pazarlás, a drága gépek és nyersanyagok hanyag kezelése. Meg kell érteni, hogy szükség van a munkaerő ésszerű átcsoportosítására.

Az ifjúság előtt nyitva áll a tanulás lehetősége. Legfontosabb azonban a példamutatás és ezt fokozza a szülők, a pedagógusok, sőt az egész dolgozótársadalom felelősségét. A fiatalok ma éber szemmel figyelik a dolgozók munkáját, nagy többségüknek szocialista tudata fejlődik és derekasan kivesszik részüket a munkából. Van azonban egy töredék, amelyik nem él és nem dolgozik szocialista módon. Ezek jövője érdekében össze kell fogni a szülőknek, a pedagógusoknak és a társadalom minden tagjának.

Kádár elvtárs elismerőleg beszélt az állami és tanácsi dolgozók, a Honvédség, a Belügyminisztériumi szervek és a Munkásőrség helytállásáról, akiknek döntő szerepük van abban, hogy társadalmi rendünk szilárd, örökösök a közbiztonság zavartalan fenntartásán. Munkájuk megsokszorozódott, hiszen a turista forgalom szinte népvándorlászerű emelkedése fokozta felelősségüket. A gépkocsik számának emelkedése a közlekedésrendészet munkáját nehezíti.

Pártunk tagsága követi a pártvezetőség utmutatását. E határozatok kollektív munka eredményei, amely tulajdonképpen a pártszervezeteken keresztül az egész tagság bevonásával készül. Párttagságunk köré tömörülnek a dolgozók milliói, ezért különösen jelentős párttagságunk magatartása, szakmai, ideológiai, politikai ismereteinek, szocialista tudatának színvonala.

Kádár elvtárs beszéde utmutatás sorstársaink számára is. Mindaz a kedvezmény és támogatás, amelyet pártunk és kormányunk részéről kaptunk a társadalmi normák megtartására köteleznek. Meg kell szivlelnünk Kádár elvtárs szavait, amellyel a fizikai munka fontosságát emelte ki. Tudatában kell lenni annak, hogy a munkaerőgazdálkodás irányítása bennünket is kötelez. Ránk is vonatkozik a brigádvezetőnő megállapítása: "Aki dolgozik, az boldogul". - A munka egyéni, csoport és társadalmi érdek. E három érdeket összhangba kell hozni, domináns azonban a társadalmi érdek.

- . -

Elnökségi ülés

1979. szeptember 6-án ülést tartott szövetségünk Központi Elnöksége. Jelen voltak: dr. Vas Tibor elnök, dr. Bódi István főtítkár, Csengeri József, dr. Jáksó László, Kuminka Györgyné, Pinviczki György, dr. Solyomos Gyula, dr. Szabó Károly, dr. Széll Lajos, Szemerédi István, dr. Szigeti György és Zichó József elnökségi tagok, Daru Gerőné osztályvezető-helyettes és Barna Zoltán, lapunk szerkesztője.

Dr. Vas Tibor megnyitotta az értekezletet és bejelentette, hogy egyetlen napirendi pont szerepel az ülésen: a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének az ezredfordulóig terjedő távlati terve, mely az intézmény egész munkájára vonatkozik. Dr. Bódi István főtítkár elmondta, hogy dr. Völgyi Lajos, az Egészségügyi Minisztérium Szociálpolitikai Főosztályának vezetője megbizta a szövetség vezetőségét, készítsen olyan távlati tervet, amelyben szerepelnek mindazok a feltételek, amelyek a szövetség feladatainak teljesítéséhez szükségesek. Központunk körlevélben fordult a megyei szervezetek elnökségeihez, javaslatokat kért a távlati terv elkészítéséhez.

A Központi Elnökség, mint a szövetség legfelsőbb testülete, nagy gondnal és felelősséggel szakaszonként vizsgálta meg a főtitkár által összegezett tervezetet, sokhelyütt módosításokat indítványozott. A testület tagjai aktívan vettek részt a vitában, számos új javaslat hangzott el és megbízták a főtitkár elvtársat, hogy a kiegészített tervezetet terjessze fel a Főosztályhoz.

Dr. Vas Tibor elnök a tanácskozást azzal fejezte be: "reméli, hogy a most megvitatott távlati terv pontjai közül a legtöbb megvalósul 2000-ig."

- . -

Szemerédi István:

Titkári és adminisztrációs értekezlet

A Központi Elnökség határozata értelmében folyó év szeptember 14-re központunk összehívta a titkári és adminisztrátori értekezletet. Vidéki munkatársaink találkoztak egymásnak, egyrészt azért, hogy előadásokon keresztül tájékoztassuk őket a központ munkájáról és felhívjuk figyelmüket a jövő feladataira, másrészt azért, hogy tájékoztassanak bennünket munkájukról, az elért eredményekről és nem utolsósorban gondjaikról.

A tanácskozást dr. Vas Tibor professzor, szövetségünk elnöke nyitotta meg, aki egyebek között foglalkozott a titkári és adminisztrátori értekezlet jelentőségével. Hangsúlyozta, hogy a szövetségnek, mint érdeképviseleti szervnek, nagyon sokrétűek a feladatai. Aláhuzta a politikai nevelőmunka fontosságát és felhívta a titkárok figyelmét arra, hogy a tagszervezés során, különös gondot fordítsanak a gyengénlátók szervezésére. Ezután ismertette a tanácskozás napirendjét, amelyet a jelenlévők elfogadtak.

Napirenden kívül először a "Vakok Világa" szerkesztője, Barna Zoltán tanár foglalkozott a folyóiratban rendszeresen megjelenő "Megyei szervezeteink életéből" című rovattal, felsorolta azokat a vidéki tudósítókat, akik hónapról hónapra küldenek tájékoztatókat, megköszönte munkájukat és egyben kérte, hogy azokból a megyékből is küldjenek tudósításokat, amelyek eddig csak szórványosan, vagy egyáltalán nem jelentkeztek a lapban. Javasolta, hogy több helyen rendezzenek olvasó-szerkesztő találkozót, amelyeknek az lenne a céljuk, hogy lapunk cikkeinek tartalmát megvizsgálják és hozzanak a fejlődés érdekében sok új ötletet, javaslatot.

A szakmai csoport segítségét külön kérte a lap szerkesztője az ilyen találkozók létrehozásához, a csoport vezetője vállalta a segítségnyújtást.

Az értekezlet első előadója dr. Bódi István főtitkár volt, aki munkaügyi kérdésekkel foglalkozott. Tájékoztatta titkárainkat arról, hogyan kell szerződéseket kötni azokkal a dolgozókkal, akiket a megyei szervezetek titkárai alkalmaznak. Más munkaügyi kérdésekkel is foglalkozott, amelyeknek ismerete nagyon fontos a zavartalan munkavégzés szempontjából. Beszélt a törzsgárdaszabályzat módosításáról és közölte, hogy minden megyei szervezetet értesíteni fog a módosított szabályzatról. Megígérte, hogy a megyei szervezetek részére is beszerezzük a Munka Törvénykönyvét.

A második előadó Antal Gézené főkönyvelő volt, aki részletes tájékoztatást adott a szövetség gazdasági tevékenységéről. Megállapította, hogy a költségvetésben biztosított pénzüsségeket megfelelően hasznosítottuk. Sikerült vásárolnunk Picht-gépeket, magnetofonokat, sikirógépeket, Braille-táblákat. Az üdültetést jól lebonyolítottuk, sajnos komoly összegeket kellett költenünk az üdülő aláducolására. Közölte továbbá, hogy lebonyolítottuk a szövetség fennállásának 60. évfordulójára rendezett ünnepségeket, megteremtettük a külföldi delegációk itt-tartózkodásának, valamint kiadványaink megjelenésének anyagi feltételeit.

A főkönyvelő még sok fontos kérdéssel foglalkozott. Megállapította, hogy megyei szervezeteink adminisztrátorai általában jól látják el feladataikat, nincsenek különösebb problémák. Közölte, hogy az egységes munka érdekében a szakmai tájékoztató mellett, megyei szervezeteink részére gazdasági tájékoztatót is készítünk, ebben lefektetjük azokat a fontos tudnivalókat, amelyek a munkát megkönnyítik, egységessé teszik. Bejelentette a főkönyvelő továbbá, hogy ez évben nyugdíjba megy, megvált a szövetségtől. Köszöni minden titkárnak és adminisztrátornak a lelkiismeretes munkát.

A harmadik előadó, e sorok írója, a szakmai csoport vezetője volt. Értékelte a nyáron megtartott tájértekezleteket és részletesen foglalkozott az ott elhangzott javaslatokkal, különös tekintettel azokra, amelyek megoldásával központunk már foglalkozott. Mindenekelőtt megállapította, hogy a tájértekezletek jól sikerültek. A megjelenő titkárok és adminisztrátorok aktívan vettek részt a vitában, igyekeztek tapasztalataikat minél szélesebb körben elterjeszteni. Nagyon sokan említették, hogy a vasúti utaztatás jelenlegi formája rendkívül nehézkes, sok adminisztrációs munkát igényel. Azóta tárgyalásokat folytattunk a VOLÁN-nal, a MÁV-val, de semmi érdemleges eredményt nem értünk el. A vakügyi segédeszközök problémája is igen gyakori téma volt a tájértekezleteken. Ezen a téren sikerült előbbre lépni, mert az Egészségügyi Minisztérium anyagi támogatást adott erre a célra, így 1980-tól ismét kedvezményes segédeszköz-akcióra kerülhet sor. A tájértekezleteken a szövetség távlati tervéről is szó esett. A megyei szervezetek titkárai javaslatainak felhasználásával elkészült a szövetség távlati fejlesztési terve, mely az ezredfordulóig terjedő időszakra vonatkozik.

Az előadó felhívta a titkárok figyelmét a "Fehér bot napja"-ra és kérte, hogy ezzel kapcsolatban fejtsenek ki megfelelő propagandát. A helyi lapokban jelenjenek meg cikkek, a vidéki stúdiók pedig foglalkozzanak a fehér bot jelentőségével.

A negyedik előadó Daru Gerőné osztályvezető-helyettes volt, aki tájékoztatta a titkárokat a szövetség propaganda-tevékenységéről. Így beszámolt a rajzkiállításról, - amelyet a Nemzetközi Gyermekek Év alkalmából rendeztünk meg -, a megjelentetett kiadványainkról és a lebonyolított tudományos konferenciákról. Szólt a jövő feladatairól, terveiről, újabb kerekasztal-konferenciák megszervezéséről, a Rokkantak Nemzetközi Évével kapcsolatos események előkészítéséről. Kérte a titkárok és adminisztrátorok segítségét ahhoz, hogy a központ által kitűzött feladatok maradéktalanul megvalósuljanak.

Szünet után került sor az előadások megvitatására. A tanácskozás nagyon aktív volt. A felszólalók megköszönték a főkönyvelő munkáját, sokan foglalkoztak a takarékossgal kapcsolatos gondokkal és más témákkal. A hozzászólók közül kiemeljük a Hajdu-Bihar megyei szervezet titkárának, Csengeri Józsefnek bejelentését, amelyből megtudtuk, hogy Debrecenben létrehozták a vak gyermekek szüleinek szülői munkaközösségét. Kidolgozták a munkaközösség programját, amelynek keretében 10 előadásból álló sorozatot indítanak. Az előadók gyógypedagógusok, pedagógusok, vakügyi szakemberek lesznek, akik a vak gyermekek szüleinek segítségét fognak nyújtani a gyermekek nevelésére, oktatására, rehabilitációjára vonatkozólag. Tervezi a Hajdu-Bihar megyei szervezet a Megyei Tanács segítségével vak gyermekek részére bölcsőde, ovoda létrehozását. Tapasztalataink alapján ezekre a gyermekintézményekre a vakok és gyengénlátók viszonylatában szükség van.

Titkáraink közül többen foglalkoztak azzal, hogy tagjaink közül sokan nem megfelelően viszonyulnak a munkához, gyakran változtatják munkahelyüket, feyelmozgatás nélkül magatartást tanúsítanak. Egyszóval: a munkaerővel baj van.

E cikk keretében nem lehet teljes részletességgel közölni az előadásokat, a hozzászólásokat, de megpróbáltuk ennek a fontos tanácskozásnak lényeges mozzanatait kedves olvasóink előtt felidézni. A nagyon aktív

és hasznos értekezletet dr. Vas Tibor professzor zárta be. Záróbeszédében titkárainkat, adminisztrátorainkat hasznos tanácsokkal látta el és kérte őket, hogy a jövőben is kövessenek el mindent a tagság érdekében.

- . -

Váradai Péterné:

Mivel foglalkozott a rehabilitációs tanácskozás?

Zsufolt programot állított össze a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének Központi Elnöksége szeptember hónapra. Ebben az időben zajlottak országsszerte a megyei szervezetek taggyűlései, székházunkban tartották a titkári-adminisztrátori értekezletet és szeptember 18-án rendezték meg szövetségünk kulturtermében a Magyar Rehabilitációs Társaság Foglalkozási Rehabilitációs Szekciójának, a Magyar Gyógypedagógusok Egyesületének és a Szociálrehabilitációs Szövetség Fogyatékoság-ügyi Szakcsoportjának fővárosi foglalkozási rehabilitációs tanácskozását is.

A megnyitóbeszédet dr. Kardos György elvtárs, a Munkaügyi Minisztérium Szociálpolitikai Főosztályának helyettes vezetője tartotta. Az előadó beszélt a rehabilitáció sikerességét befolyásoló tényezőkről, az egyén és a munkáltató érdekeltségéről, a rehabilitáció szervezeti problémáiról. Elmondta, hogy a munkáltatókat jobban érdekeltté kellene tenni a rehabilitációban.

A megnyitó előadást élénk vita követte. Egyebek között felszólalt dr. Vas Tibor, szövetségünk elnöke és Szemerédi István szakmai csoportvezető is. Dr. Gülleszt Viktor, a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola tanszékvezető tanára a Rehabilitációs Törvény létrehozását indítványozta. Kardos elvtárs válaszában tájékoztatta a hallgatóságot, hogy napirónden van az 1967-es Rehabilitációs rendelet módosítása, de új rehabilitációs törvényalkotás nincs kilátásban.

A megnyitó előadás és a vita után dr. Novoszel Tibor, az Országos Orvosi Rehabilitációs Intézet munkatársa beszélt a kétoldali alsóvégtag bénultak sorsáról az orvosi rehabilitáció után. Kétféle rehabilitációs forma jöhet ebben az esetben szóba: a családon belüli rehabilitáció és a szociális rehabilitáció. A családon belüli rehabilitáció jelentené az otthoni tevékenységben való teljes önállóságot, szociális rehabilitáció az, ha az egyén a közösség munkájába bekapcsolódik, részt vállal a társadalom tevékenységéből. A betegségtudat hátráltatja a rehabilitáció sikerességét. A szociális rehabilitáció általában csak a fiatalok körében valósítható meg, az idősebb korosztály többnyire csak a családi rehabilitációra képes. A társadalmi előítéletek sajnos még mindig negatívak a rokkantakkal szemben.

Dr. Gábor József, a Fővárosi Pedagógiai Intézet munkatársa a fiatalok fogyatékosok szakmunkásképzésének problémáiról szólt. Olyan munkafeltételeket kellene teremteni, - mondotta - amelyeknél létrejöhetne az optimális szocializáció. Lehetőséget kellene adni, hogy a fogyatékos teljesítménye reális értéket kapjon. Javasolta a nevelési tanácsadók feladatkörének, valamint a gyógypedagógiai intézmények teendőinek bővítését.

A következő előadó a Fővárosi Pályaválasztási Tanácsadó Intézetének munkatársa, dr. Váradai Lajos volt, aki a fogyatékos fiatalok pályára történő irányításáról tartott beszámolót. A helyes pályairányításnak meghatározó szerepe van a fogyatékos személy életútjának további alakulásában.

A fővárosban élő rokkantsági nyugdíjasok életkörülményeiről és foglalkozási rehabilitációjukról Takács István, a Szakszervezetek Budapesti Tanácsának képviselője beszélt. A rokkantsági nyugdíjasokkal már a táppénzes idő alatt szervesen foglalkozni kellene. A leszázalékolás előltt állókat érdekeltté kell tenni, hogy képességeikhez mértén a jövőben

tovább dolgozzanak. Jelentős az a réteg, amelyet még foglalkoztatni lehet, ehhez a III. csoportbeli rokkantsági nyugdíjasok tartoznak. A már nem foglalkoztathatók többnyire a ház körüli, vagy az un. fusi munkából élnek, de nem kevés az erkölcsileg és anyagilag elzúllottak száma sem.

Major Mária, a Munkaügyi Minisztérium előadója, "A súlyos fogyatékosok élet és munkakörülményei a tanácsai szociális foglalkoztatókban" címmel tartott értékes és igen érdekes beszámolót. Többek között elmondta, hogy kevés a foglalkoztatók száma és a meglévők nem egészen felelnek meg céljuknak. Kialakultak a házi, vagy bedolgozó jellegű és a telephelyes foglalkoztatók. A telephelyes foglalkoztatók eredményesebben működnek, a munkafeltételek kedvezőbbek, a kereset magasabb, a gazdasági oldal erősebb. A házi foglalkoztatóknál a szociális oldal erősebb, a gazdasági gyengébb. A foglalkoztatók rehabilitációs tevékenysége, a partnervállalatokkal való kapcsolatok szélesítése előnyös megoldás hazánkban.

Dr. Solymos Gyula, a Fővárosi Kéfe- és Seprűgyártó Vállalat igazgatója a foglalkozási rehabilitáció időszerről kérdéseit taglalta. Beszölt a fővárosunkban működő célvállalatok és célszövetkezetek szerepéről. Elmondta, hogy az állami támogatások és kedvezmények fenntartása szükséges és indokolt.

Winkler Róbert, a Fővárosi Kézműipari Vállalat küldötte a bedolgozó rendszer fejlődéséről beszélt. Szélesebb körben valósulhatna meg a rehabilitáció a bedolgozó rendszer kiterjesztésével. Kiemelte, nem elég a lehetőség megteremtése, kell, hogy a rehabilitálandó személy akarja is a rehabilitációt.

Kovács Istvánné, a Szociális Intézetek Központjának igazgatóhelyettese "A foglalkozási rehabilitáció és gondoskodás a szociális intézetekben" címmel tartott előadást. A rehabilitációs jellegű szociális intézetek célja, hogy segítsék a foglalkozási és szociális rehabilitációs tevékenységet. A rehabilitációs munka előkészítése az intézetekben történik, sajnos az utógondozás még nem megoldott.

A tanácskozás vitával, érdekes hozzászólásokkal zárult.

- . -

Megyei szervezeteink életéből

Tudósítás Borsodból:

Junius 3-án, reggel benépesedett miskolci szervezetünk székháza, nagy izgalommal vártuk a nyíregyházi szereplőgárdát. Vendégeink 9 óra után érkeztek meg. A kölcsönös üdvözlések után igyekeztünk a hosszú ut fáradalmait kávéval és hűsítővel enyhíteni. Majd 10 órakor Kovács László karnagy vezetésével megkezdődött a magasszintű műsor. A kulturcsoport minden egyes tagja igyekezett tudásának legjavát nyújtani. Külön kiemeljük az énekkar szép produkcióit. A csoport sikeres vendégszereplését a közönség nagy tapsal honorálta. Az előadás után a szabolcsi kulturcsoport tagjai a Palotás Étteremben ebédeltek, majd Lillafüreden közös kiránduláson vettek részt szervezetünk tagjaival. Az egész nap jóhangulatban telt el. Az esti órákban bucsut mondtunk egymásnak abban a reményben, hogy az elmúlt évek során kialakult jó szomszédi és baráti kapcsolatunkat tovább erősítjük közös célunk érdekében.

Réti Nagy Pál

...

A csongrádi sorstársak kirándulása Aggtelekre

Junius 16-án a szegedi, a makói, a szentesi, a hódmezővásárhelyi sorstársak szép napos időben, reggel 6 órakor indultak el két napos kirándulásra. Autóbuszuk Szolnok felé vette útját. Utjuk első állomása

Jászberény volt, ahol megtekintették a helyi muzeumban a régi népi öltözékeket, szerszámokat és a messze földön híres Lehel kürtjét. További utjuk Eger felé vezetett.

Heves megye székhelye zezugos utcáival, barokk épületeivel, számtalan történelmi műemlékével évről évre számtalan turistát vonz. A vár megtekintése után ellátogattak a Gárdonyi Muzeumba, az író egykori lakóházába. Itt írta regényeit a magyar irodalom kiemelkedő egyénisége a világtól félrevonultan, magányosan. A Kazamata Étteremben ebédeltek, mely egykoron az egri pasa háreme volt. Délután a kirándulók a strandra látogattak. Az Egertől 20 km-re lévő síkfői turistaszállóban töltötték az éjszakát, majd másnap reggel indultak Putnok felé. 30 fokos melegben érkeztek az aggteleki cseppkőbarlanghoz. A csoport tagjai közül sokan most először találkoztak a természet eme csodájával. A hűs levegő felűditette a kirándulókat. Nagy élményt jelentett számukra a hangversenyterem megtekintése. A páratlan akusztikájú hangversenyteremben felvételtől felcsendült Székely Mihály gyönyörű hangja. Meghatódotan hallgatták Erkel Bánk Bán-jának Hazám, hazám kezdetű áriáját - a sok színben csillogó vizesés szinte aláfestette a zene hangjait -.

Végigjárták a természet alkotta csodálatos föld alatti termeket. A barlangtura után a Cseppkő Szállóban ebédeltek. Hazafelé ismét érintették Eger városát, gyönyörködtek újból és újból a panorámában és a házak főlé emelkedő karcu minarettben. Hazafelé az autóbuszban vidáman daloltak a sorstársak. Az ut utolsó állomása a cipőgyáráról ismert Martfű község volt, ahol a János Vitéz étteremben terített asztal várta az utasokat. Vacsora után folytatták utjukat és este 10 óra tájt érkeztek haza a csongrádi kirándulók.

Készült Tóth Jánosné nyugdíjas
sorstársunk levele alapján

...

Interju Szegeden:

"Világtalanok Világa"

/Megjelent a Délmagyarország című lap 1979.
szeptember 7.-i számában/

"Régén láttam" - mondja és nyújtja felém a kezét dr. Jáksó László, a Fonalfeldolgozó Vállalat igazgatója, a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége Megyei Szervezetének elnöke, amikor belépek szobájába. Látogatásom célja, hogy a 30 éves megyei szervezet munkájáról beszéljünk. "A vakság számunkra már megszokott, mondhatnám természetes állapot. Tájékozódunk, élünk a világban, mint bárki más, csak sötétben. Csupán a látók tartják ezt valami különleges csapásnak, mi idővel már nem." Ennyiben maradtunk, s hozzáálltam a jegyzeteléshez.

-

A vakok szövetségének története 60 évvel ezelőtti időre nyulik vissza. Az első világháború után a Tanácsköztársaság idején jött létre először altruista szövetségként az első ilyen szervezet. A főlzabadulás után indult fejlődés eredményeként Budapesten kívül két vidéki városban is megalakultak a megyei csoportok. Munkájukat a korábbi vállalkozó sorstársak alkalmoszerű tevékenységére építették: klubokat szerveztek, tüzifavásárlási akciókat indítottak Szegeden, ahol a vakok intézetének léte is erőt adott, 1949-ben háromtagu intéző bizottság vette kezébe a vakok ügyét. A délmagyarországi csoport Bács-Kiskun, Békés, Csongrád megye intézetén kívül élő, vak embereinek érdekképviselői szerveként látott munkához /1954-ben különváltak a Békés, 1965-ben a Bács-Kiskun megyeiek./

Milyen feladatokat tűzött maga elé a csoport? Magáévá tette a vakok szövetségének célkitűzéseit: a vakok érdekképviselőt, a képzés, tovább-

képzés lehetőségének biztosítását, a kulturális és sporttevékenységhez kívánt segítséget nyújtani, hozzájárult a politikai képzéshez és nem utolsósorban szándékában volt, hogy egyéni gondokon is segítsen. Azóta is ezek az elvek irányítják tevékenységüket.

A helyi szervezet különös figyelmet szentelt megalakulása óta a vakok munkába állításának. Az intézeten kívüli, kenyér nélkül maradt vakok érdekében kezdeményezte és anyagilag is támogatta a szövetség egy olyan vállalat létrehozását, amely vakoknak és más csökkent munkaképességűeknek adna munkát. Így jött létre 1953-ban a Fonalmentő Vállalat, amelynek igazgatójává a vakok szövetsége helyi csoportjának akkori titkárát, Jáksó Lászlót nevezték ki /1960. óta Suti Lajos, a vállalat dolgozója, látja el a titkári teendőket./

Vannak-e munkaerő-gondjai az új, fonalfeldolgozó néven működő vállalatnak? Megvalósítható-e a vakok foglalkoztatása?

A megyében csaknem 1300 vak ember él. Csakhogy legtöbbször idős, beteg, ágyhoz kötött világtalanok. A 770 szövetségi tagból mindössze 110 dolgozik, a vállalat kötelékében pedig csak 40 vak és gyengénlátó. A megyében 10-15 éve nem ismernek munkára váró világtalan férfit vagy nőt. A dolgozni nem tudó vakok szerény megélhetését 1971. óta személyi járadékkal biztosítja az állam, de ez a juttatás a munkaviszonyban lévő vakoknak is jár. A munkára vállalkozók egyéb kedvezményben is részesülnek: hatórai munkáért nyolcórai bért kapnak a fizikai dolgozók és hat nap pótszabadságot is kivehetnek.

A megyei szervezet és a kenyéradó vállalat munkája Szegeden igencsak összefonódik. Ha a szövetség kirándulást szervez, a munkahelyen is összekovácsolódott közösség lesz újabb élményekkel gazdagabb. Szívesen utaznak valamennyien. Tudja ezt a DÉGAZ igazgatója is, aki évek óta önköltségi áron kölcsönadja a gyár autóbuszát, így jutottak el Egerbe, Aggtelekre a szövetség tagjai s csupán az étkezést kellett saját pénztárcájukból fizetniük. A vállalat két látó dolgozója, dr. Rosiár László, az anyag-áruforgalmi osztály vezetője és Fackelmann Jánosné előadó ilyenkor az idegenvezető. Mindketten a Braille-émlékérem tulajdonosai. Suti Lajos titkár az egészségügyi minisztertől kapott Kiváló Munkáért jelvénnel büszkélkedhet, Kecskeméti Sára, a vállalat személyzeti osztályának vezetője pedig egyéb kitüntetések mellett a tagok szeretetét is élvezzi: szívvel-lélekkel szervezi a kulturális programokat. Különösen sok örömet okoz a nemlátóknak az agyat tornáztató sakkozás, amely távolságot is legyőző kapcsolatteremtésre is alkalmas. A megyeiek legutóbbi közgyűlésén ott volt a jugoszláv testvérszervezet szabadkai csoportjának elnöke is, akinek elmondták a szegediek, sakkban, könnyűatlétikában, szívesen összemérnék tudásukat határon túli sorstársaikkal.

Az igazgatói szobában cseng a telefon. Gyerekhang: "Apa, nagyalaku spirál füzetet kell vinnem holnap az iskolába. Anya nincs itthon, pénz sincs nálam."

"Rendben, majd viszem, kockás kell? Szia."

Mi is elköszönünk egymástól, így: "A viszontlátásra."

Chikán Agnes

...

Karcagi hírek:

A Vakok és Gyengénlátók Karcagi Körzeti Csoportja és a Hallássérültek Karcagi Alapszerve ismét közös kirándulást rendezett. Augusztus 28-án reggel fél hét órakor Kunmadaras, Kunhegyes és Hevesen

át Gyöngyös felé indult autóbuszunk. Mikor megérkeztünk a szépen fejlődő városba, közvetlenül a muzeum előtt álltunk meg. Az ismert gyűjtemény megtekintése után városnézésre indultunk. Az ebédet a Mátraházi Turista Szálló éttermében fogyasztottuk el. A következő megállónk Parádafürdő volt. Itt is gazdag élményben volt részünk. Megtekintettük az ugynevezett Cifra istállót, valamint a pazar látványt nyújtó Kocsimuzeumot. Órákat töltöttünk a szép környezetben. Az óra mutatója gyorsan haladt, indulnunk kellett. Nemcsak Kása Józsi volt velünk, hanem a hegedűje is, így vidám nótázással tettük meg hazáig az utat. Hevesen időztünk egy kicsit, betértünk a közelben lévő presszóba. Muzsikussaink, dalosaink kitettek magukért. Nagy tapsot kaptak a presszó vendégeitől.

Este fél kilenckor érkeztünk Karcagra. Az ut anyagi fedezetét a Városi Tanács Egészségügyi Osztálya vállalta. Ezuton is hálás köszönetet mondunk érte.

Fórizs László

- . -

Vak költők versei

Ihász-Kovács Éva:

A MI HÁBORUNK

A mi háborunk, ez a legszebb!
krumplitöltések lövészárkai,
kapanyél-fegyver a gaz ellen:
van itt, ami kell:
kukoricacső-lövedékek,
meg tejeskukorica-gránát.
A mi háborunk, ez a legszebb!
Irtókapával menetelnek az erdőn,
hol öreg tölgy s csemete egymást váltják
s vércsöppel-teleszórt sombokrocskák
förlé hajlik a nap, ez a vén szanitéc.
Harckocsink ez a tizenöt kombájn
és mustárgáz helyett buzaszemeket
fuvatunk a magtárakba,
hogy ez a háboru legyen a
leggyönyörűbb...
Magunknak így adjuk meg
mindennapi, friss kenyereink,
könyörgés, ima nélkül
s csupán ennyit szólnak egy-egy
szénabegyűjtés szünetében:
süssön a nap,
legyen eső
s fujjon a jó szél!
Ellenség sincs itt a közelben:
rögöket győzhetnek le rög-ujjak,
csupán szívünkben szirénáz néha a gond:
- sít-e a nap?
Lesz-e eső?
S fujjon a jó szél!
Egy-egy jó kaszaél a mi kardunk:
levágjuk a lucerna-hadat,
szekérre villázzuk a szénát.
A mi háborunk győzedelmes:
ebből holnapra kenyereink lesz,
kenyér meg hus élet-adónak,
friss pohár tej a gyerekeknek:
a mi háborunk, ez a legszebb!

- . -

Jegyzék, a hangoskönyvtárból kölcsönözhető szalagok és kazettás művekről
/1979-ben bevételezett művek/

Jelmagyarázatok: a művek után feltüntetett első szám azt jelenti, hogy hány sorozat található az illető műből a könyvtárban. A második szám azt tünteti fel, hogy az egyes művek hány kazettából állnak.

Megjegyzés: /Gyorslista! Az előadók nevét, a végleges katalógusban közöljük./

Kazettás művek:

1.	842/201	Munkásmozgalmi olvasókönyv /tananyag/	2	31
2.	878/203	Fehér Klára: Gésák, pagodák, titkok	3	7
3.	899/204	Moldova György: Magyar atom	3	25
4.	901/205	Raffai Sarolta: Jöhetsz holnap is	3	7
5.	892/206	Milos Hubacek: Lángoló ócsán	3	14
6.	889/207	Duba Gyula: Ivnak a csukák	3	24
7.	839/208	TV-szabadegyetem: Változóvilág	3	8
8.	764/209	George Simenon: Maigret védekezik	3	5
9.	714/210	Jack London: A vadon szava A mexikói	3	5
10.	763/211	Somogyi-Tóth Sándor: Próféta voltál szivem Gyermektükör Gabi	3	14
11.	884/212	Károlyi Mihály: Hit illúziók nélkül	3	14
12.	903/213	Szabó László: Büntügyi muzeum	3	13
13.	904/214	Végh Antal: TSZ-metró	3	3
14.	893/215	Kulcsár Zsuzsa: Rejtélyek és botrányok a középkorban	3	13
15.	894/216	Szilvási Lajos: Ördög a falon	3	10
16.	862/217	Magyar és nemzetközi munkásmozgalom /tananyag/	2	24
17.	905/218	Szilvási Lajos: Egyszer volt szerelem	3	13
18.	896/219	Parasztdekameron	3	7
19.	906/220	Maupassant: Elbeszélések I.	3	20
20.	907/222	Maupassant: Elbeszélések II.	3	20
21.	908/224	Maupassant: Elbeszélések III.	3	30
22.	910/226	Maupassant: Elbeszélések IV.	3	14
23.	191/221	E. Bronte: Úvöltő szelek	3	10
24.	900/223	Galina Nyikolajeva: Utközben	3	37
25.	464/225	Stendhal: Vörös és fekete	3	21
26.	897/227	Charlotte Bronte: Vilette	3	19
27.	902/228	Szabó Magda: Abigél	3	9
28.	919/229	Scepanovic: Földbe némult száj	3	6

MRT felvételek:

5000	Romain Roland: Colas Bregnon	3	5
5001	Szabó Pál: Tavaszi szél	3	2
5002	Probenius: Fekete dekameron	3	7
5003	Verne Gyula: A képzelet varázslója	3	3
5004	Arany János: Toldi	3	2
5005	Arany János: Toldi estéje	3	2
5006	Pilvax Kávéház. /Petőfi versek/	3	1
5007	Istenek, megváltók, próféták /Khung Fu ce, Zarathusztra, Mózes, Az Olimposz lakói, Buddha, Echnaton, Jézus, Mohamed/	3	8
5008	Katona József: Bánk bán	3	2
5009	Korunk hősei /Fleming, Gandhi, Picasso, A két Piccard, Szilárd, Ernst Thallmann, Siqueiros/	3	8

5010	Victor Hugo: Nyomorultak	3	4
5011	Jókai Mór: Rab Ráby	3	1
5012	Jókai Mór: A kőszívű ember fiai	3	2
5013	Jókai Mór: Az aranyember	3	4
5014	Jókai Mór: És mégis mozog a föld	3	4
5019	Remekírók, remekművek	3	6
5020	Gorkij: Életem	3	5
5021	Fekete István: Ballagó idő	3	4
5022	Petőfi Sándor: János vitéz	3	1
5023	Párhuzamos életrajzok /Marx, Engels/	3	3
5024	Jókai Mór: Erdély aranykora	3	1
5025	Stendhal: A besoncai vádlott	3	1
5026	Traven: A csudálatos Mary	2	5
5027		1	4
		/90 perces ka-	
		zetta/	
5027	Bulgakov: A mester és Margarita	3	2
5028	Dickens: Twist Oliver	3	1
5029	Magyar irodalmi arcképcsarnok /Ady Endre/	3	2
5030	Magyar irodalmi arcképcsarnok /Illés Endre/	3	2
5031	Németh László: Utolsó kísérlet	2	6
		1	5
		/90 perces ka-	
		zetta/	

Szalagos művek:

1.	535 Gárdonyi Géza: Egri csillagok	3	20
2.	706 Schweitzer Albert: Életem és egyéb gondolataim	3	24
3.	855 Bocaccio: Dekameron	3	36
4.	858 Igy élt Nagy Péter	3	4
5.	859 A szocializmus politikai gazdaságtana	2	32
6.	860 Steinbeck: Érik a gyümölcs	3	25
7.	862 Magyar és nemzetközi munkásmozgalom 1945-1975.	3	24
8.	863 Martin du Gard: Egy lélek története	3	15
9.	864 Romhányi József: Mézga Aladár különös kalandjai	3	7
10.	865 Zilahy Lajos: A lélek kiálszik	3	11
11.	867 Molnár Ferenc: Pál utcai fiúk	3	6
12.	871 Remarque: Szerelem és halál órája	3	15
13.	874 Sütő András: Engedjétek hozzám jönni a szavakat	3	8
14.	890 Zenetörténet I.	4	5
15.	891 Zenetörténet II.	4	5
16.	901 Raffai Sarolta: Jöhetsz holnap is	3	7
17.	842 Munkásmozgalmi olvasókönyv	3	31
18.	878 Fehér Klára: Gésák, pagodák, titkok	3	7
19.	899 Moldova György: Magyar atom	3	25
20.	904 Végh Antal: TSZ-metró	3	3

MRT felvételek:

5003	Verne Gyula: A képzelet varázslója	3	2
5004	Arany János: Toldi	3	1
5005	Arany János: Toldi estéje	3	1
5006	Pilvax Kávéház /Petőfi versek/	3	1
5007	Istenek, megváltók, próféták /Khong Fu Ce, Zarathusztra, Mózes, az Olimposz lakói, Echnaton, Jézus, Mohamed/	3	8
5021	Fekete István: Ballagó idő	3	4

5022	Petőfi Sándor: János vitéz	3	1
5024	Jókai Mór: Erdély aranykora	3	1
5025	Stendhal: A besoncai vádlott	3	1
5027	Bulgakov: A mester és Margarita	3	2
5028	Dickens: Twist Oliver	3	2

- . -

Molnár Zoltán :

Leányfalusi mozaikok

Fáradtságos utazás után végre megérkeztem a SZOT Építőmunkás Üdülőbe május 3-án délben feleségemmel és két sorstársnőmmel Nyíregyházáról. Kedvesen fogadtak, s készséggel segítettek a formaságok elintézésében, valamint a szobánk és környéke megismerésében.

A javuló idő megengedte, hogy mánap megtarthassuk első szemlénket.

A község a Duna és a környező hegyek közé szorul, hosszan elnyúló utca, néhány kiágazó zsákutcával. Körülöttünk üdülők. A vízparttól a nagyforgalmu Esztergomi ut választja el az épületeket. Az üdülőből kijövet balra haladva később nyugatra huzódik, hogy helyet adjon a hajóállomásnak, a közfürdőnek, néhány boltnak, bazárnak.

A zsákutcák némelyike csinos, a talajhoz praktikusán alkalmazkodó vikkendházakkal büszkélkednek, vagy néhány lakóházból állnak az egyre emelkedő domboldalon. A Nyugat felől emelkedő dombok szinte üdülőnk faláig nyomulnak. A mind meredekebb emelkedő egyre feljebb csalogatja a fáradó kíváncsit, sokféle fának májusi kincisével, a pompázó, illatozó virágokkal, a tarka madárvilág kórusával. Visszafelé jövet még szembetűnőbb, hogyan szelidül meg egyszeriben a meredek ijedtében a civilizáció rohanó zajától. Óvatosan közelítve a gyalogátkelőhely nélküli országúthoz. Ha jobbra fordulunk, a kapun kilépve, eljuthatunk a komphoz, melylyel két ízben átkeltem barátaimmal a Duna tulsó oldalára. A füves fasorral szegélyezett part, mint aki fél a hideg víztől, hirtelen szökik felfelé.

Üggyel-bajjal csak feljutottunk a gyalogösvényre, melyen Észak felé bandukoltunk. A lüktető zsvajtól megszűrt természet neszei öleltek körül, melyet eleinte csendnek vélt a fül. Egyszerre három lépésnyire a bokorból mardárka röppent fel. Megálltunk, hátha odább leszáll. De nem, s mi sajnáltuk, hogy megzavartuk. Ép érzékszerveimmel büvölten élveztem a környezet bőkezű ajándékát: a pormentes levegőt, a madarak kánonját, a méhecskék munkadalát, s a virágillat-koktélt.

Pár lépésre barátaim egy lány és legény, kik a boldogító igent erősítik egymásban, amit azóta hivatalosan is ki mertek mondani. Lassan ballagtunk tovább, lelkünkben az üdítő élmény hatásával. Amennyire fiatal barátaim szíve szándéka engedte, máshol is jártunk együtt. Így Esztergomban, ahol a város zsvibongott a nagy nyüzsgéstől, a különböző nyelvű idegen szavaktól. Megcsodáltuk a bazilikát kupolájával, a márványba vésett ábrákat, a festményeket. Lenyűgözött az ötletesség, ahogy kihasználták a fény és árnyék hatásait. Ezzel a látvány még hatásosabb lett. Ahol lehetett, megtapogattam a márvány oszlopok diszitéseit, az oltár oldalának márványlapjait. Jártunk a kriptában is. A siremlékek tábláit olvasva beletemetkeztünk kicsit a régmúlt történelembe.

Sajnos a torony zárva volt. A nagy idegenforgalmat gyomrunk érezte igazán, csak nehezen kaptunk helyet, a szendvicset egy presszó teraszán, ahonnan elsiettek a készülő vihar elől. Inkább dideregtünk nyári öltözékünkben, mint éhezünk.

A kulturfelelős kb. 7 gazdag tartalmu, emlékezetes kirándulást szervezett. Megtekintették Mátyás várát Visegrádon, a kulturkincsekben bővelkedő Szentendrén kétszer is jártak. Sor került turisztikára is, szalonna sütésre a helyi tisztáson.

Aki távol él folyótól, pataktól, annak a vízzel való találkozás mindig nagy élmény. Bár hidegen fogadott, mégis szívesen mártogattam kezem a Dunába a lépcsőn guggolva. Türelmesen gyakoroltam a kavics bukfeneczetését a vízszínen, eredmény nélkül. Hirtelen mozdulatlaná váltam, mert a méltóságos folyó egyszerre beszélgetni kezdett. Az egyre növekvő hullámok hozták üzenetét, előbb lábamhoz, majd cimpómhoz simulva, csacsogva, csobogva, aztán ahogy távolodott a hajó, úgy szelidültek a hullámok halkán susogó fodorra, s végül elnémult a víz, csak tükre csillog, amit én nem láthatok.

Élveztük a színvonalas, hangulatos beatzenét, s a figyelmes, gyors kiszolgálást az étteremben. Városi sétánk egyikén felkerestük a postát, meg az üres polcaival ásitó bazárt. Aki nem főszezonban jön ide nyaralni, az már az első napon jöjjön keresse fel, ha emléktárgyat kíván vásárolni, áruválasztékot is talál és ekkor még a pénztárcába is könnyebb nyulni.

A házon belüli programok közül kiemelném a kamarakonzertet, melynek fiatal hegedű- és zongoraművész előadója nem divatos, hanem jó izléssel összeválogatott darabok technikailag és művészileg kidolgozott, kitűnő tolmácsolásával értek el nagy sikert. Rendeztek sportvetélkedőket, ahol a labdajáték egyik első helyezettje Ferenci József pécsi tagtársunk lett. A testedző sétákhoz, a szellemi táplálékhoz változatos és bőséges étrend társult. A reggeli és vacsora két típusú volt, az ebédet pedig háromféle menüből lehetett kiválasztani.

Igaz, a végén kis fejtörést okozott a gyakori burgonyaköret kikerülése.

Igy tölthettem 20 tagtársammal együtt két élményekben gazdag felfrissülést, pihenést nyújtó hetet a SZOT és Szövetségünk jóvoltából Leányfalun.

Remélem, beszámolómm képes érzékeltetni olvasóinkkal, mennyi természet és ember alkotta művészeti és történelmi érték megismerése várja az érdeklődőt. Persze, aki nem lát, sokat nyer, ha megértő kísérővel tud üldülni. Fették Marika minden kirándulásom részt vehetett barátnője segítségével, s lelkesen ujságot, milyen sokkal gyarapodott ismerete. A látó vendégek is szívesen segítettek, s egyik-másik elbeszélgetett velünk. Új ismeretségek, barátságok alakultak ki tagtársaink között. Lehet és szabad a látókkal együtt üldülni. A pihenés lehetősége növeli a szemlélődést. Nyilván bennünket is jól megfigyeltek. Ezért hasznos mérlegelni a megyei szervezetek titkárainak, hogy kit javasoljanak ilyen helyre üldülni. Központunk felelősségérzetét hangsúlyozza, hogy a Boglárlellel üldülők zsufoltóságát enyhíteni kívánó kezdeményezést, a tapasztalatok figyelembevételével, a véleménycsere értékelésével folytatni kívánja. Ezért keresett fel bennünket a 3 fős delegáció központunktól. Az ott járt tagtársak nevében is elmondhatom e helyen, hogy szövetségünknek ezt a kezdeményezését egyhangulag elfogadjuk.

- . -

Vak szerzők prózai alkotásai

Varga E. Katalin: Beszélgetés a Lánnnyal

Igen, és éppen Rodrigonak irtam levelet, és éppen ott tartottam benne, hogy nem tudom, miért, de mostanában mindig úgy fellelkesülök, ha Chiléről van szó. Ezután irtam még a nagygyűlésről is, hogy kicsoda cirkusz volt az egész: nagy szünetben minden osztályt lehajtottak az udvarra, és magnóról lejátszották nekünk Allende utolsó szavait, meg egy csomó ellenállási dalt. Persze, azt ők sem tudták, hogy ki figyel oda, mindenesetre belenyult a banzáj a matekórába, és ennek mindannyian örültünk. A diri beszéde volt a legnagyobb szám. És igen! Van itt nálunk a suliban egy chilei csaj. Nem tudni, mit csináltak a szülei, hogy el kellett onnan lógniuik, de tény, hogy felszólított minket a diri, hogy

legyünk kedvesek hozzá, és segítsünk neki a beilleszkedésben, mert egy szót sem ért még magyarul. Hát én állati kíváncsi vagyok erre a csajra, de egyelőre még nem tudtam kinyomozni, hogy melyik osztályba jár.

Itt tartottam tehát az írásban, mikor megéreztem, hogy bejött a lány.

- Te kicsoda vagy? - Kérdezte meg tőlem spanyolul.

Értettem, amit mondott, és ő is értett engem, pedig én magyarul kérdeztem vissza:

- És te kicsoda vagy?

Azt hiszem, megmondta a nevét, de nem tudtam megjegyezni. Rövid és egyszerű spanyol név volt, de én az egyszer hallott idegen szavakat nagyon hamar el szoktam felejteni.

- Szóval te vagy az. - mondtam, mert örültem neki.

- Mit csinálsz? - kérdezte.

- Levelet írok.

Állt a padom előtt és nézett. Ugy rémlett, hogy rajtunk kívül senki sincs az osztályban. Csend volt.

- Kinek szól a levél? - faggatott kíváncsian.

Furcsa és jó volt, hogy most értek spanyolul, mert mindig is szerettem volna megtanulni, és ezért hálás voltam a lánynak.

- A barátomnak írok. - Magyaráztam, és eszembejuttott, hogy valószínűleg Rodrigo miatt lelkesedem mindenért, ami Chilével kapcsolatos.

- Elolvashatom? - kérdezte a lány.

Beleegyeztem, mert tudtam, hogy nem ért angolul.

- Ki az a "Rodrigo"? - Szólalt meg váratlanul.

- Aaz egy... - Nem tudtam, mit feleljek. - Egy chilei.- nyögtem ki végül az igazat, de meg is bántam.

Érződött a hangján, hogy elszomorodott.

- Nekem is... volt egy barátom, akit ... Rondigonak hívtak. - mondta. - Ő otthon maradt. Tudod ... nagyon szerette a tengert, és hajóskapitány akart lenni.

Elhallgatott, és én, hogy újra szóra birjam, ügyetlenül azt mondtam, hogy a barátja még lehet hajóskapitány.

- Nem, nem, - felelte, - elvitték katonának...

Leguggolt a padom elé és az arcát belefogta a kezébe. Nagyon szerettem volna tudni, mire gondol.

- Ki az a "Rodrigo"? - kérdezte meg újra. - Ő is Magyarországon él? Hol lakik? Mit csinál? Mióta ismered?...

Záporoztak az ajkáról a kérdések, és én tudtam, hogy könnyebb Rodrigonak órála írni, mint neki beszélni Rodrigoról.

Kinyögtem, hogy nem él itt, és valami olyasmit is, hogy nem ismerem, hiszen senkit sem ismerhet az ember. De ő csak kért és kérdezett, hogy a barátokat ismerni szokás, és neki mindent meg kell tudni Rodrigoról, és én tudtam, hogy mindent el kell mondanom neki, csak elkezdeni volt nagyon nehéz.

- A barátom... - hebegtem minden összefüggés nélkül, - nem Rodrigo az igazi neve, mert eddig az USA-ban élt, csak én kereszteltem el így, mert sokkal stílusosabb, ha egy chileinek Chilében spanyol neve van. Nemrég tért haza, a fordulat... izé a puccs után. Mit mondhatnék még róla? Szeretem, mert...

- Hogyan szeretheted, ha nem ismered? - Éreztem, hogy nem érti, bármit mondok, és én sem értettem, talán már Rodrigot sem. Ő pedig csak beszélt, egyszerűen, - én, ha szeretek valamit, - mondta, - a kagylókat a parton, a hegyeket, az otthonomat, szeretem, mert szép...

Az utolsó szava inkább csak sóhaj volt, olyan könnyű és olyan lágy sóhajlás, hogy én biztosra vettem, elszállt oda az otthonához, megkerülve az egész földgolyót. És mintha magam is vele szálltam volna.

- De én ismerem mindent, amit szeretek. - Fejezte be a mondatot.

Érvelni próbáltam ellene azzal, hogy szeretni kell, idegent, mindent, a világot, mert fiatalok vagyunk, mert létezőnk, mert tudjuk, hogy Rodrigó létezik... Mert Rodrigo is fiatal, mert mindegy, hogy politikai elvei...

És innen nem folytattam, mert elszégyeltem magam a lány előtt, éreztem, hogy haragszik, csak azt nem tudtam, hogy rám-e, vagy Rodrigora. Ugy ültem ott, mint akit valamin rajtakaptak és arra gondoltam, hogy bizonyára az angol levél miatt van mindez, mert megértette, és a nagygyűlést is, meg amit róla és a szüleiről irtam, és jó lett volna akkor már hazudni, de nem lehetett. Ezért arra kértem, üljön mellém, de ezt se fogadta el. Csak a padom szélére hajtotta a fejét, és arra kért, hogy beszéljek. Vallatott. És én úgy vallottam, mintha védekeznék.

- Rodrigo azt írta nekem, hogy Chilében most van jól minden, és, amit a rádióban mondanak, az hülyeség, és azok, akiket letartóztattak, meg azok, akik elhagyták az országot, szóval... azok meg is érdemlik, mert bűnösök. És azt írta, hogy jókat röhög a körülöttük csapott felhajtáson, és, hogy aki kilóg, az áruló, és...

Zavarbajöttem, mert éreztem, hogy bántom, és még Rodrigonak sem hiszek teljesen, hisz semmi bizonyítékot nem tudok. Ő pedig nem szólt semmit, csak a padra borult, hogy az arca se árulhassa el. Önkéntelenül rátettem a kezem a fejére. Emlékszem, hogy selymes volt a haja, és, hogy fel akartam emelni a fejét, de csak a szomszédom fizika könyvét csusztatam óvatosan az arca alá párna helyett.

- Nem folytatod? - kérdezte halkán.

Én csak hebegtem. Hogy Rodrigonak is azért hiszek, mert szeretem, és azért szeretem, mert... ahogy az előbb is mondtam... És tényleg, sok mindent felfujnak és eltuloznak, és ellenőrizni sem tudom, de más se tudja...

Csak attól féltem, hogy elmegy, de nem ment el. Még gondolkozni is hagyott egy darabig, és aztán úgy nézett fel, mintha kegyelmet adna, és már csak kérlelt:

De miért éppen Rodrigonak nevezted el? Mért éppen így? Tudom, tudom: mert így sokkal stílusosabb, de annyi más spanyol név van még, Rodrigo nem nevezne árulónak, ne bántsd őt!

Mégis el akartam menni, felállt. Elvettem a fizika könyvet és nedves volt a fedele a könnyeitől.

- Ne haragudj rám! - kértem és én is felálltam.

- Nem haragszom. - Megpróbált mosolyogni. - Miért is haragudnék, te nem tudhatod. Ő sem tudhatja a barátod. Akik a hazájukban élnek, nem tudhatják. Nem haragszom rátok.

- Akarod, hogy ne higgyek neki? - kérdeztem - remélve, hogy megviszálhatom.

Ő nem felelt, csak nézett engem, azután az üres tantermet nézte, majd ismét az én arcomat.

- Hogy hívnak? - kérdezte.

Megmondtam a nevemet.

- El fogom felejteni, - sóhajtott lemondóan, - soha nem tanulok meg magyarul, pedig olyan egyedül vagyok itt. Téged még megértettelek, jó volt beszélgetni veled. Tudod, nem tudok se angolul, se oroszul, és azt sem tudom megkülönböztetni, hogy angol óra van-e vagy történelem. Csak ülök az osztályban és lepkéket rajzolok a padomra. Igaz, hogy nem szabad öszszefirkálni a padot?

- Szabad, csak le kell mosni, - feleltem.

- De tényleg szépek. - Bizonygatta. - Egyszer majd megmutatom neked. Csak tudod, ilyenkor nálunk szól a sulirádió és mindig zene van. Amerikai zene, és én nem bírom hallgatni. Sirok tőle, meg sérti a fületem, mert... Jenki zene.

- Nálunk rossz a hangszóró! - kapaszkodtam bele a mondatába. - Nagy szünetben, ha szól a zene, gyere át hozzám, mert itt csend van.

Jó, - mondta, - arról ismerem majd meg az osztályotokat, hogy itt csend van. De most megyek, lemosom a padomat. Nem haragszol?

- Azokat a szép lepkéket?

- Igen, azokat. Hiszen ez a szabály, nem?

- De később is megtehetnéd... - könyörögtem.

- Fejezd be a levelet! Majd még jövök. - Ugy emlékszem, mosolygott, és a kezébe fogta a kezem. - És ne nevezd Rodrigonak! - kérte utoljára.

Elindult az ajtó felé és átvillant az agyamon, hogy még semmit sem tudok róla.

- Hányadikos vagy? - szóltam utána, de nem felelt.

Valami szirénát hallottam és felriadtam. Az egész osztály ujjongott. Mónika a nyakamat szorongatta örömeiben.

- A hangszóró! Jó a hangszóró!

Mások meg:

- A "Vadnyugat"-ot játsszák! Haláli rendes hapsik!

"Jenki zene." - Ez volt az első gondolatom. Semmit sem értettem, semmit sem fogtam fel az egészből.

- Nem fog bejönni. - Mondtam Mónikának. - Most már fujhatjátok a hangszórót! Nem jegyezte meg, hogy második B. és én sem tudom, hogy hova jár!

- Melyik szerelmedről álmodtál? - kérdezte élénk érdeklődéssel Mónika Álmodtam? Álmodtam. Hogy miről? Faggattak.

- Nem szerelmemről, mondtam, csak a chilei lányról.

Csak? nem. Igenis! Hálistennek! Mindenek felett! Szerencsére! a chilei Lányról.

Végre elhallgatott a zene. Kezembe vettem a fizika könyvet, fedelén ott csillogtak még a könnyei. És ebben a percben már nem hittem Rodrigonak, és minden szomorúság és lelkifurdalás nélkül darabokra téptem a levelet, hogy ne hazudjak és ne higgyek el többé hazugságot soha már.

- . -

Dr. Gönczi Aladárné:

A legegyszerűbb főzés

Korunk egyik célszerű gyakorlati vívmánya a mélyhűtött ételek forgalomba hozatala. A dolgozó nők számára lényeges időmegtakarítást, idős emberek részére nagy kényelmet jelent. Az ételek anyagának megválasztása és üzemköltségének megtakarítása és a sorba állás fáradságának elkerülése nagy előnyt jelent mindenkinek, de tudatlanságból vagy hanyagságból eredő helytelen kezelés miatt egyes emberek, vagy tömegek megbetegedését okozhatja.

A mélyhűtött, gyorsfagyasztott gasztrofol ételek izletesen és tisztán kerülnek forgalomba, de csak akkor szolgálják táplálásunkat és egészségünket, ha felhasználásukkor pontosan betartják a csomagon is látható utasításokat. Ha például tálalás előtt órákig tartják meleg helyen a mélyhűtött ételt, vagy ha a maradékot később vagy másnap újra felmelegítik, ételfertőzősés megbetegedést okozhat. A magyarországi gasztrofol gyárakban klimáknak megfelelően minusz 18-23 Celsius fok közötti hőmérsékleten egy éven át biztonságosan tárolják a készítményeket. A mélyhűtött ételek konzerválása gyorsfagyasztás útján történik oly módon, hogy az ételt elkészítés után azonnal minusz 18 fok alá hűtik. Ez azért szükséges, hogy hűtés közben ne képződhessenek olyan jégkristályok, amelyek az élelmiszer sejtjeit roncsolják és rontják az étel minőségét. Ezután az ételeket minusz 18 és 23 Celsius fok közötti hőmérsékleten tárolják, hogy a baktériumok ne szaporodhassanak el bennük. Sajnos, sokan nem tudják, hogy környezetükben, a vízben, levegőben, ételekben, testünkön, ruhánkon, használati tárgyainkon stb. mindig vannak kisebb-nagyobb virulenciájú betegségkókozók csirák. A mélyhűtés leállítja az ételekben általában jelenlévő baktériumok életműködését, de nem pusztítja el őket. Ha a gasztrofol étel enyhébb hőmérsékleten áll, akkor a baktériumok azonnal életre kelnek és nagyon gyorsan elszaporodnak. Ezért a csomag felnyitása és tartalmának felmelegítése után azonnal el kell fogyasztani azokat, mert újra melegítéskor még forralás után sem pusztulnak el a kórokozók. Az ételkonzervekre is vonatkozik az a szabály, hogy kibontás után azonnal fogyasszuk el őket. A gasztrofol ételekre irt használati utasítást

pontosan tartsuk be, mert a coli-bacillus által okozott igen kellemetlen és nehezen gyógyuló fertőzésekén kívül még ételmérgezést is okozhat a felengedett, állott, fagyasztott étel fogyasztása.

- . -

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Néhány közérdekű devizajogi rendelkezésről

II.rész.

Tiltja a jogszabály, mint a bevezetőben már említettük, a forint kivitelét, illetve behozatalát devizahatósági engedély nélkül. Amennyiben ugyanis forint kerül ki az országból, azt külföldön külföldi fizetőeszköz vásárlására használják fel /feketepiaci valutavásárlás/. A külföldre kikerült forintmennyiség annak a lehetőségét is megteremti, hogy az országba beutazni kívánó külföldiek már külföldön beszerzik az országban való tartózkodáshoz szükséges forintmennyiséget és így nem kerül sor valutabeváltásra, és ezzel az ország valutabevétele csökken. Ez alól az általános szabály alól a forintkivétel tekintetében az a kivétel érvényesül, hogy maximálisan 200.- Ft-ot szabad az ország területéről kivinni /legfeljebb 50.- Ft-os címletekben./

Annak érdekében, hogy az országba utazók, illetve itt-tartózkodó külföldiek kizárólag külföldi fizetőeszközük beváltása útján juthassanak forinthez, tiltja a jogszabály a külföldi személyekkel való áruvásárlást és minden olyan egyéb szerződést is, amely valamilyen vagyoni értékre vonatkozik. Tilos tehát az áruvásárláson túlmenően külföldi tulajdonban lévő áru megőrzésére vállalkozni, vagy ilyen áru belföldi értékesítését elősegíteni. Ez alá a tilalom alá esik az ajándékozás esete is. E vonatkozásban azonban az általánostól némileg eltérő szabály érvényesül, ugyanis 10.000.- Ft-ig terjedő ajándékozás esetén /akár külföldi belföldi részére, akár belföldi külföldi részére ajándékoz/ nem szükséges devizahatósági engedély. Ezzel a szabállyal lehetővé kívánja tenni jogunk a tömeges idegenforgalomra való tekintettel a viszonylag kisebb jelentőségű, többnyire személyes meggondoláson alapuló és alkalmijellegű ajándékozást.

Tilos vagyoni értéknek minősülő árucikket az országból devizahatósági engedély nélkül kivinni. Ebben a vonatkozásban kivételt képez kiutazáshoz szükséges utiholmi, továbbá személyenként 3 napi élelem és maximum 1.000.- Ft-ig terjedő, a szokásos alkalmi ajándékozás körébe eső tárgyak kivitele. Az utiholmi körébe tartozó tárgyak szempontjából jelentősége van annak, hogy a külföldre való kiutazás milyen időtartamra történik. Ettől függően lehet ez a kör szűkebb, vagy szélesebb, /ruháneműk, személyes használati tárgyak/. Az utiholminak minősülő árucikkeket tilos azonban külföldön értékesíteni.

A devizajogi rendelkezések ismertetésénél ki kell emelni azt a fogalmi különbséget, amely a rendelkezések szempontjából az arany és az aranytárgy között fennáll. Az arany /szinarany, rud, vagy tömbarany/ a devizaértékkel esik egy tekintet alá, tehát az ezzel kapcsolatos forgalom kizárólag devizahatósági rendelkezések keretében lehetséges. Az aranytárgyak /aranyból készült ékszerek, gyűrűk stb./ vonatkozásában nem érvényesül ilyen szigorú devizahatósági korlátozás, de ezeknél is mindennemű forgalmazás csak az erre kijelölt állami vállalatok részére engedélyezett, /Ora és Ékszerkereskedelmi V., Bizományi Aruház/, tilos tehát aranytárgyak vonatkozásában magánszemélyek között mindenféle visszatértes szerződés kötése. E körbe tartozik nemcsak az adás-vétel, hanem a zálogba adás, vagy zálogba vétel is. /A zálogügyletek lebonyolítására is csak az ezzel felruházott állami vállalat jogosult./

A fentiekben vázlatosan ismertetett szabályok megszegése attól függően, hogy milyen összegű az elkövetési érték /a felajánlani elmulasztott külföldi fizetőeszköz, a megvásárolt külföldi árucikk stb./ devizasabálysértést, vagy devizabüntettet eredményez. 3.000.- Ft-ig deviza-

szabálysértés esete áll fenn, melyben a vám és pénzügyőri szakaszok járnak el és pénzbírsággal sújtható intézkedéseket tehetnek. 3.000.- Ft-ot meghaladó értékű elkövetés esetén devizabüntető miatt büntető eljárásnak van helye. Ennek során a bíróság pénzbüntetést, vagy súlyosabb esetekben börtönbüntetést is kiszabhat.

Befejezésül megjegyezzük, hogy a külföldre utazó belföldiek viszonylatában általában nem áll fenn meghatározott összegű kötelező valutabeváltási kötelezettség. Devizahatóság általában csak az utazásra felhasználható valutamennyiség maximumát határozza meg. Ez a nyugati valuták tekintetében turistautazás esetén 4.500.- Ft értékű külföldi fizetőeszköz, az európai szocialista országok vonatkozásában pedig évi 10.000.- Ft-os keretösszeg. Lengyel viszonylatban érvényesül kizárólag a kötelező minimális valutabeváltás szabálya. E szerint minimálisan 300.- zloty vásárlására áll fenn kötelezettség a Lengyelországba utazni szándékozó belföldiek tekintetében. Ez az összeg négy napos kinntartózkodást vesz figyelembe. Amennyiben hosszabb ideig kíván a belföldi Lengyelországban tartózkodni, úgy a négy napos időtartamot meghaladó napokra további naponkénti 200.- zloty vásárlására áll fenn kötelezettsége. Ez a szabály nem vonatkozik olyan csereüdülésekre, ahol a teljes ellátás biztosított. Ebben az esetben devizahatósági engedélyt kell a felmentésre vonatkozóan kérni.

- . -

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

/VISELD A FEHÉR BÖTÖT!Z

Jakab Mihályné:

NYIREGYHÁZI KÖZLEKEDÉSI UTMUTATÓ

A vasutállomás előtti körut keleti oldaláról indulnak a 7-es, a 7/A, a 8-as, a 8/A és a 12-es jelzésű autóbuszok a város központja felé.

A 7-es, a 7/A, a 8-as, a 8/A jelzésű autóbusz egy utvonalon halad a Széchenyi uton a Kálmán térig /Főposta/, a város központjába. Ezen az utszakason elérhető a Járás Hivatal, a Zrínyi Gimnázium, a Jósza András Múzeum, a Társadalombiztosítási Igazgatóság, az MSZMP Megyei, Járás és Városi Bizottságának épülete, az Irodaház, a Városi Tanács, a Megyei Tanács, a Tervező Iroda, az OTP, az áruházak, a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének Szabolcs-Szatmár megyei Szervezete /Kossuth tér 4.sz./ a József Attila Művelődési Ház, a Hotel Szabolcs, a Béke Szálló, a Korona Étterem, a Halász Csárda, a Megyei Könyvtár, a MAVAUT Pályaudvar /Jókai tér/.

A Főpostától a 7-es, a 7/A jelzésű autóbuszok vonalai a Dózsa György uton elágaznak, érintve a Köztemetőt /Morgó/, a Jósza-városon keresztül a Sóstói uti kórházig - volt TBC Szanatórium - közlekednek.

A Főpostától a Tanácsköztársaság téren áthaladva a Bessenyei György Pedagógiai Főiskolát érintve a 8-as autóbusz a Sóstói kiránduló- és fürdőhelyiségig közlekedik. Itt található a Krudy Szálló és a Falumúzeum. A 8/A jelzésű autóbusz ugyanezen az utvonalon közlekedik a Tölgyes Csárdáig.

A 12-es autóbusz az állomástól indulva a Vasgyár utca, Bethlen Gábor utca, Tanácsköztársaság tér, Rákóczi ut, Északi Körut, Sóstói ut, Garibaldi ut, Korányi Frigyes uton keresztül a Tölgyes Csárdáig közlekedik. Ezen az utvonalon közelíthető meg a Konzervgyár, a Mórícz Zsigmond Színház, a Főposta, a Kelet Áruház, a Buza téri piac, a Benzinkut, a KÖJÁL, a Köruti Étterem.

Az állomás előtti körut nyugati oldaláról a 12-es autóbusz az Arany János, a Szarvas, a Mórícz Zsigmond utcán át a Guszev lakótelepig közlekedik. Ezen az utvonalon megközelíthető az Arany Szarvas Étterem, az Almatároló, a Butorraktár.

A Főpostától átszállási lehetőség van a Bercsényi uton lévő görög-katolikus templom oldalán megálló 5-ös autóbuszra, mely érinti a Bocskai utcában lévő SZTK Rendelőintézetet, a Megyei Bíróságot, valamint a Vöröshadsereg útján lévő Megyei Kórházat, onnan vissza a Dózsa György uton haladva eléri a Köztemetőt, majd a Jósavároson átjutva következik a Tölgyes Csárda, a végállomás.

Megjegyzés: a Városi autóbuszokon 2.- Ft-os jegyautomatával történik a jegyváltás.

- . -

Barna Zoltán: Zenei rovat

Világhírű karmester-vendégek Budapesten

/Egy tradíció nyomában/

Fővárosunk zenei életének sok évtized óta kiemelkedő őszi-téli eseményei azok a hangversenyek, amelyeket világhírű előadóművészek nevei fémjeleznek. A tradíció az idén sem tört meg, mert a Nemzetközi Koncertiroda a Budapesti Művészeti Hetek alkalmából gáláns ajándékkal lepte meg a zenerajongókat: európai körutja során hazánkba látogatott Lorin Maszel, a kitűnő amerikai dirigens, aki magával hozta kitűnő zenekarát, a Clevelandi Szimfonikusokat is. Az 1918-ban alakult együttesel, az éppen most 49 éves Lorin Maszel 1972 óta, mint a zenekar vezető karnagya dolgozik együtt. Az ő nevéhez fűződik az a tény, hogy az egyébként is kiváló zenei társaság immár világhírré tett szert. A kényes izléséről és hozzáértéséről messze földön híres budapesti publikum szeptember 24-én és 25-én köszönthette az együttest és karmesterét az Erkel Színház színpadán. Értő közönség előtt felelősségteljes dolog, de rendkívül inspiráló is vezényelni és játszani, ezért köztudottan a nemzetközi művészek mindig nagy előszeretettel látogattak Magyarországra. Ugy tartják, hogy a magyar zenehallgatókat szinte elkényeztetik a rangosabbnál rangosabb karmesterek és előadó-művészek. Ezt igazolja, hogy például a 70-es évek műsorlapjai között tallózva olyan nevekre bukkanunk, mint Zubin Mehta, Claudio Abbado, vagy a Zsoltárszimfóniáját maga vezénylő Igor Stravinsky. A 30 év körüliek és a harmincon túliak még jól emlékeznek az 1960-as évek valóságos karmester-parádéjára, amelyből csak találomra lehet kiragadni olyan karmester-óriásokat, mint Charles Münch, Leopold Stokowski, Carlo Maria Giulini, Mario Rossi. Az akkor 38 éves Pablo Casals maga vezényelte El Pessebre című oratóriumát és Benjamin Britten alakja is feltűnt az Erkel Színház karmesteri dobogóján, Háborus Requiemjének budapesti előadásán. Az 50-es évekből fáklyaként világit felénk Nikolaj Anosov és Otto Klemperer ma már klasszikus példává magasztosult alakja.

Ha a tradíció szálait tovább bogozzuk, a második világháború előtti korszak legjelentősebb karmester-egyéniségénél kell időznünk néhány perccel.

Willem Mengelberg holland származású karmester /1871-1951/ - az amszterdami Concert Gebouw-zenekar megalapítója és zseniális vezetője - többször járt nálunk. Egyik jelentős megnyilatkozásáról, itt-tartózkodásának néhány kedves epizódjáról így számol be a korabeli krónika.

Willem Mengelberg 1934. november 12-én mutatkozott be Budapesten. Akkor már a világ legelső karmesterei között emlegették. A New York-i filharmonikusok állandó karnagya volt. Toscaninivel felváltva vezényelt.

Budapestre jövetelét óriási sajtókampány előzte meg, amelyet Hollandia magyarországi követe, az igen muzikális Van Hoorn ur irányított. Mengelbergnek már a sajtófogadáson óriási sikere volt, igen érdekesen tudott beszélni, elmondotta többek közt, hogy Csajkovszkijt személyesen ismerte és az ő utasításai szerint vezényelte szimfóniáit.

Mengelberg a próbák alatt csaknem taktusonként boncolgatta a művet és egy-egy zenei frázis előtt megmagyarázta annak lényegét és a maga

elképzelését. Próbái valóságos tudományos előadások voltak. Mindig csak részleteket próbált, a hangversenyre mégis olyan egységgé kovácsolódott a zenekar, mint kevés más karmester kezében. Rendkívül szuggesztív egyéniség volt, úgy játszott a 80 főnyi zenekarral, mintha csak egyetlen hangszer szólna a kezében. Vezénylő mozdulatai annyira világosak voltak, hogy senkinek sem lehetett kétsége az iránt, hogy mit akar.

Ezeknek a próbáknak híruk ment. Olyan tömegek rohanták meg a Filharmónia próbáit, hogy oda is csak belépővel lehetett beengedni a hallgatóságot. Mengelberg ez ellen nem tiltakozott. Szerette a nyilvánosságot, szeretett tanítani. Szellemes, bőbeszédű ember volt, amit mondott, annak mindig volt veleje. Ha legalább két emberrel ebédelt együtt, rendszerint kivágott egy-egy ragyogó felköszöntőt.

Első hangversenyének műsorán Johann Christian Bach B-dur szimfóniája, Beethoven VI. és Csajkovszkij V. szimfóniája szerepelt. Frenetikus sikert aratott mind a közönség, mind a kritika előtt.

Hangversenye után nagyon szeretett társaságban lenni. A Városi Színház-i hangversenyek után a New York étteremben vacsorázott, a Vigadó után pedig a Hangliban.

Az első hangversenyt követő vacsorán ott volt a holland követség néhány tagja, a kultuszminisztérium képviselője, Kodály Zoltán, Fischer Annie, a Filharmóniai Társaság vezetősége ... Mengelberg hangverseny után mindig hazament szállodájába, ahol megfürdött, átöltözött és éjjel után megjelent a New Yorkban. Addig társasága nem fogott hozzá a vacsorához, fagyos is volt a hangulat. De amikor végre belépett Mengelberg, egyszerre megforrósodott körülötte a levegő. Mindenkit elbűvölt kedvességével. Mindenkinek adott egy-egy aláírt fényképet és hajnalig beszélgetett. Persze nem mindenki birta reggel négyig-ötig, az utolsó félórát már csak a gyakorlott korhelyek töltötték mellette. Nagyon szerette Budapestet, ahová rendszerint Günther kisasszony kísérte el, aki rokona és titkárnője volt. Egyszer feleségét is magával hozta. A magyar művészek közül különböző alkalmakkor Fischer Annie, Ungár Imre, Báthy Anna, Rösler Endre, Losonczy György, Dohnányi Ernő, Faragó György, Basilides Mária, Durigo Ilona, Végh Sándor, Kerpely Jenő, Hernádi Lajos, Engel Iván, Zathureczky Ede és Károlyi Gyula működött közre hangversenyein. Bizonyára valamenynyik számára feledhetetlenek a Mengelberggel közös muzsikálások.

/Készült Kun Imre könyvének felhasználásával/

- . -

György Tamás: Technikai rovat

A rádió

/VII. Befejező rész./

A térhatású /sztereo/ hangvisszaadás már korábban ismert volt a magnetofonok, a lemezjátszók jóvoltából. A felvételi technika az utolsó másfél évtizedben óriási lépésekben fejlődött. A tánc- és könnyűzenei produkciók rögzítésénél szinte forradalmi ujitást jelentett a sokcsatornás stúdiómagnók alkalmazása. Ezek a berendezések legalább 8, de sok esetben ennél is több csatornával rendelkeznek. A nagyközönség általában használt magnetofonszalagnál jóval szélesebb stúdiószalag net sávjára külön-külön, rendszerint más-más időpontban felveszi az egyes hangszerek vagy hangszer csoportok szólamait, a zenekarban elfoglalt helyüknek megfelelő irányból. A 8-ik sávra az így elkészített zenekari kíséret "főlé" egy újabb időpontban rögzítik az énekes vagy egyéb szólista szólamát. Fontos megjegyezni, hogy a komolyzenei felvételek sohasem készülnek ezzel az eljárással, bármilyen tökéletesnek is tűnik ez,

mert a művészi átélést, a karmester intuícióit, szuggesztív erejét az elemeire bontott szimfonikus zenekar nem tudná tolmácsolni.

Az ujabban kifejlesztett ultrarövidhullámú sztereotechnika az előbbi példában említett 8 csatornára történő bontást nem tudja elérni, de ez nem is szükséges.

Azt tudjuk /az előző részben már megtárgyaltuk/, hogy az ultrarövidhullámú átviteltechnika nagyon sok problémát megoldott, legalábbis, ami a frekvenciaátvitelt illeti. Ám a mérnökök lázasan tovább keresték a megoldást, hogy ne csak az tudja élvezni a sztereozás örömét, akinek sztereolemezjátszója, vagy még drágább magnetofonja van, hanem a nagy tömeg is, mely hozzáférhető áru készülékekkel az éteren keresztül akar magas színvonalu sztereo-élményhez jutni. A megoldás nem késett. Az első kísérletek az 1950-es évek végén kezdődtek és már a 60-as évek végén Magyarországon is lehetett kapni sztereo vevőkészülékeket. A berendezés bonyolult, hiszen két erősítő és legalább két hangszóró szükséges az üzemeltetéséhez.

A rádió rész, tehát a nagyfrekvenciás rész majdnem azonos a mono készülék URH egységével, csak a középfrekvenciás erősítő fokozat sáv szélességét kellett megnövelni. A sáv szélesség megnövelése azért kell, mert a sztereo vételhez szükséges ún. pilot jelet is át kell vinni. A pilot jelet sztereo dekoderben választják le és ez biztosítja a két csatorna fázishelyes átvitelét.

A sztereodekoder az, ami új a sztereo vevőkészülékekben. Néhány tranzisztor, rengeteg félvezető dióda és sok hangolt tekercs biztosítja működését. Ez rendkívül bonyolult és precíz elektronika, részletes működésére nem térek ki. Ha jól működik, akkor a két hangszóróban együttesen adja azt a hangélményt sztereo adáskor, amit egy hangversenyteremben hallunk. Természetesen a sztereo rádiózáshoz már nem elég egy egyszerű antenna, hanem egy méretezett dipol antenna szükséges megfelelő irányba állítva. Ha reflektált jelet kap a készülék, úgy viselkedik, mint a televízió, csak a szellemkép helyett itt rossz hangot kapunk, ami nemhogy élvezetessé teszi a hangot, hanem kimondottan élvezhetetlenné.

Ezzel a rádióról szóló sorozatot befejeztem.

Remélem, hogy sikerült közelebb hozni Önökhöz századunk nagy találmányának, a rádiónak működését.

- . -

Vándor Tamás: Kulturális életünk hírei _

SZÉP SZÓ VARÁZSA irodalmi sorozatról

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége kulturtermében megrendezendő sorozatot szerkesztői több céllal hozták létre: az irodalom, a "szép szó" iránt érdeklődők szórakoztatásán kívül célunk, hogy szavalóink és szövetségünk más kiemelkedő képességű tagjai bemutatkozhassanak a külső közönségnek is.

1979. október 28-án, vasárnap 5 órai kezdettel megrendezett zenés irodalmi esten az 1978. évi szövetségi szavalóverseny helyezettei, Kovács Jánosné és Turánszky Lászlóné önálló előadói esten mutakoztak be az érdeklődőknek.

"A lélek szinpada" címmel 1979. november 25-én vasárnap 5 órai kezdettel Ripperger Györgyi, a Teleki Blanka gimnázium tanára önálló előadói este keretében mutatja be Füst Milán sajátos, magateremtette világát. 1979. december 16-án vasárnap 5 órai kezdettel sorra kerülő irodalmi estnek a "Könnyes humor" címet adták a sorozat szerkesztői. Tömörkény István novelláival ismerkedhetnek meg a hallgatók, Barna Mária és Malik Mária tolmácsolásában.

Az előadásra kerülő Ferkó, Hajnal van a kapu előtt és a Tengeri város méltóan képviselik Tömörkény István, a szociográfus alaposságával és a néprajzos hitelével megírt realista ábrázolását. Novelláinak sajátos

megfogalmazása, különös drámai ereje méltán nyeri el elismerését.

Az irodalmi sorozat következő dátuma 1980. január 20. vasárnap 5 óra, amikor a hallgatóság megismerkedhet Anna Ahmatova szovjet-orosz költőnő költészetével. Az orosz nyelv zenei hatását felhasználó fordításokat Igriczné Pásztor Mária, a miskolci Nemzeti Színház tagja tolmácsolja a hallgatóságnak. A műsorban ütőhangszereken közreműködik Igricz Sándor.

Az 1980. február 10-én, vasárnap 5 órakor kezdődő irodalmi est méltán kapta a "Régi időről szölok.." címet.

Megismerkedhetünk a XVI. és XVII. sz. magyar költészetével, amelyet Toók Anna Mária előadásában hallhatunk. A műsor érdekessége, hogy az elhangzott verseket a reneszánsz és barokk kezdeti időszakának zenéjét játszó Landini együttes tarkítja, korhű zenei alkotásokkal.

1980. március 2-án vasárnap 5 órakor kerül bemutatásra "Állj fel a piros márványkőre" címmel Kubinyi Borbála előadástje. Az előadást anyaga az archaikus népköltészet remekeit tartalmazza, Erdélyi Zsuzsa: Hegyet hágak, lötöt lépek című gyűjtéséből.

Az előadásra kerülő népköltészeti remekeket megfelelő zenei betétek egészítik ki Tarjáni Tóth Ida, Fábrián Éva és Gyelmis Szilvia közreműködésével.

Reméljük, hogy az irodalom és a zene megfelelő ötvözete jó szórakozást nyújt irodalom és zenebarát hallgatóinknak egyaránt.

A sorozat egyes előadásaira jegyek a kezdés előtt a helyszínen 10 forint árban kaphatók.

Minden kedves érdeklődőt szeretettel várunk!

- . -

Dénes József: Sport-rovat

Sakkhíradó

A sakkszakosztály 1979. évi nemzetközi versenyprogramjának utolsó két akadályát is sikeresen vette sakkcsapatunk.

Augusztus 24-28 között a prágai vakok sakk-körének volt vendége sakkcsapatunk. A nyolc táblán, két fordulóban lejátszott mérkőzés nagy arányú győzelmünket hozta. Első forduló: Erős-Pokorny 1,5-0,5, Nemes-Hrdina 1-0, Rév-Slavik 0-1, Dénes-Banas 1-0, Kovács-Hron 1-0, Kapitány-Matejicek 1-0, Voján-Parlik 1-0, Zichó-Modrovitz 0-1. Az első forduló végeredménye 5,5:2,5 a javunkra.

Második forduló: Erős-Pokorny 1-0, Nemes-Hrdina 1-0, Rév-Slavik 1-0, Dénes-Banas 1-0, Kovács-Lolinek 1-0, Kapitány-Matejicek 1-0, Voján-Parlik 1-0, Battyányi-Modrovitz 0,5-0,5. 7,5:0,5 a javunkra! Az összesítés: 13:3.

Sakkozóink, vendéglátóink jóvoltából, Prága néhány idegenforgalmi nevezetességét tekintették meg a rendelkezésre álló szabad időben. Megcsodálhattuk a Károly-hídat, a két oldalán elhelyezkedő szobraival, lenyűgöző volt a Vár felbecsülhetetlen értékű kincseivel, hallhattuk a Loretto-templom híres harangjátékát és láthattuk az Orloy tornyában óránként körbejáró apostolokat. Az Orloy terén, napközben, minden óra végefélé a turisták hatalmas tömege verődik össze, hogy tanuja lehessen a nem mindennapi látványnak.

Összegezve megállapíthatjuk, hogy a Péczka János vezette csapat a saktábla mellett derekasan helytállva, szép élményekkel gazdagodva tért vissza Budapestre. Ezuttal is köszönetünket fejezzük ki vendéglátóink sok-sok figyelmességéért, fáradozásáért, élükön Banas saktársnak, a Sakk-kör vezetőjének.

Az Osztrák Vakok Sakk-körének meghívása alapján 1979. október 5-8 között a stubengeri vakok üdülője volt a színhelye az osztrák és a magyar vakok országok közötti válogatott sakkcsapat-mérkőzésnek. Ezt azért szükséges hangsúlyozni, mert a korábbi találkozók a két főváros szintjén zajlottak. Ez a körülmény természetesen nagyobb feladatok elé is álli-

totta sakkozóinkat. De így sem vallottunk szégyent, a néhány új nevet felvonultató osztrák csapat legyőzése így sem jelentett akadályt. 12 táblán, két fordulóban folyt le az összecsapás.

Első forduló: Nemes-Tiefenbacher 0,5-0,5, Erős-Ebner 0-1, Rév-Pasteiner 0,5-0,5 Dénes-Zevart 0,5-0,5, Kapitány-Zipko 0-1, Auffenberg-Zöchling 0-1, Voján-Richter 0,5-0,5, Battyányi-Willinger 1-0, Lévai-Rössler 1-0, Hosszu-Damianschütz 1-0, Kreisz-Angerek 1-0, Dr. Krabót-Chinese 0,5-0,5, 6,5:5,5 a javunkra.

Második forduló: Nemes-Tiefenbacher 0,5-0,5, Erőd-Ebner 1-0, Rév-Pasteiner 0,5-0,5, Dénes-Zevart 1-0, Kapitány-Zipko 0,5-0,5, Auffenberg-Zöchling 1-0, Voján-Richter 0-1, Battyányi-Wollinger 1-0, Lévai-Rössler 1-0, Hosszu-Damianschütz 1-0, Kreisz-Angerer 0-1, Bene-Hartig 0-1. 7,5:4,5 a javunkra. Az összesítésben 14:10 arányban győztük le az osztrál válogatottat. Meg kell jegyezni, hogy nagy küzdelemben, több játszma függőzésével alakult ki a végeredmény. Ez az összecsapás az olimpiára való felkészülés szempontjából is rendkívül hasznos volt. Molnár István mester, csapatunk edzője az olimpiai keretbe számításba jöhető játékosokat éber szemmel figyelte.

A stájer vakok üdülőjének impozáns épülete kifogástalan szállás- és versenyhelyül szolgált. A konyhája is kitűnő. A tengerszint feletti 600 méteres magasságban fekvő üdülőben kellemesen telt el a rövidre szabott idő. Az üdülőből kiindulva dróthuzal mellett, látó segítség nélkül önállóan turáznak a sorstársak a környező hegyekbe vezető turistautakon. A több mint kétezer lakost számláló hegyi településen mesterséges tavat is létesítettek, ahol fürdésre és vízisportolásra van lehetőség.

Az üdülőben automata tekepálya is van, amit a vakok teljesen önállóan, a legkisebb látó segítség nélkül is használhatnak. Sakkozóink körében nagyon népszerűvé vált a tekepálya, rendkívül nagy élvezettel "gurítottak". Háromtagú csapatokra alakulva egymás között is nagy csatákat vívtak. Nem hivatalos osztrák-magyar mérkőzésre is sor került, a nagy gyakorlattal rendelkező vendéglátóink győzelmével ért véget a tekeviadal.

Vendéglátóink, Anton Hartiggal, a sakk-kör elnökével az élen, igyekeztek bensőséges, baráti avatni a két ország vak sakkozójának találkozóját. A záróünnepségen részt vett a város polgármestere is, aki beszédében hangsúlyozta a találkozó jelentőségét, a két szomszéd nép barátságát.

A csapatvezetői feladatokat Horváth József látta el.

- . -

Kuminka Györgyné: Uttörőrovat

Tábori József: Első benyomásaink

1979. júniusában 29 végzős tanuló vett búcsút a Vakok Általános Iskolájától. Most, a gondtalanul töltött nyári szünet után, kis szorongással várjuk a ránk váró ismeretlen, új feladatokat. A végzős tanulók többsége a Május 1. uti intézetben kapott helyet. Néhányan vidékre mentek, mint például: Horváth Ildikó és Kuruczai Julia, az intézetben töltött hosszú évek után visszatértek a szülői házba. Azok a gyengélnélő tanuló, akiknek a szülei a fővárosban laknak, szintén otthon maradtak. Például: Lázár Zsuzsa és Pap Tamás a családtagok segítségével próbálnak megbirkózni a gimnáziumban rájuk váró nehéz feladatokkal, de azért szoros a kapcsolatuk az intézetben lakótársaikkal. A gimnáziumi tanulmányi eredményeikről még korai lenne faggatni őket, már az első hetekben több felmérő dolgozatot kellett megírniuk. A követelmények elég magasnak tűnnek. A gyengélnélők közül hárman a kártyos szakmát választották. Janakidisz Dimitrov disznóvény-kertésznek készül. Csongrádi Dóra, aki kereskedelmi eladónak tanul, beszélgetésünk közben elpanaszolja, hogy szokatlan a hosszú ideig tartó egyhelyben állás. Legfárasztóbb az áru csomagolása. Egyébként tetszik neki a szakma.

A vak tanulók közül ketten, Csonka Imre és Jomagam, hangszerkészítőnek, hangolóknak készülünk. A Hajós utcai Kozmosz KTSZ-ben dolgozunk.

A munkafeltételekkel elégedettek vagyunk. A közlekedést is megszoktuk, bár eleinte többször eltévedtünk. Most már 15 perc alatt tesszük meg az utat az intézettől a KTSZ-ig.

Nyíró Laci, aki két leánytársával együtt gimnáziumba jár, úgy érzi, már kezdetben sikerült a jó bemutatkozás, és ezzel könnyebb lett az új életbe való beilleszkedés. A tanárokkal is elégedett, az ő kifejezésével élve, "rendesek".

Czetli Imre és Nagy Vera masszór-tanfolyamra jár.

A kisegítő tagozatosok nagy része a Kefe- és Seprűgyártó Vállalatnál dolgozik. Vissy Imre telefonkezelőnek készül, most végzi a tanfolyamot.

Az intézeti életet nem volt nehéz megszokni, bár be kell vallanunk, hogy nagyobb szabadságra számítottunk. Beletörődtünk abba is, hogy nincsenek velünk azok a pajtások, akikkel szoros barátság fűzött össze még az általános iskolában. Már mindenki szerzett új barátokat és barátnőket. Hivatalos elfoglaltságon kívül az intézetet csak megszabott időben lehet elhagyni. Csütörtökön 13-20 óráig. Szombaton és vasárnap 8-14 óráig. A tanulók naponta 16 és 18 óra között készülnek fel a következő napi órákra. Nevelőtanárok és korrepetitorok segítik felkészülésükben az intézeti lakókat. Azoknak a gyerekeknek, akik félévben 4 egésznél jobb eredményt érnek el, nem kötelező a tanulóórákon való részvétel. Segítséget kapunk a Vakok Szövetségétől is, magnetofont és picht-gépet igényelhetünk.

Rövid ismertetésem után már csak az maradt hátra, hogy további eredményes tanulást, jó munkát, jó szórakozást és sok örömet kívánjak a régi barátainknak.

- . -

K ö z l e m é n y e k

Elcserélném szoba-konyhás, kertés családi házamat, melyhez éléskamra és egy kis előtér is tartozik, hozzáépítés is megoldható. Kérek budai egy-szobás, összkomfortos utcai lakást /első emeletig/, némi ráfizetést is kérek. Cimem: Galambos Ferencné, 1029. Budapest, II. Budaliget, Előd vezér u. 24.

Művészettel foglalkozó sorstársnő, középkorú, szenzitív ujságíró, jellemes fiával ezuton keres olyan egyedülálló, lakással rendelkező sorstársat, idősebbet, aki velük eltartási szerződést kötne lakásában. "Similis simili gaudet" jeligére kéri a válaszokat a szerkesztőségünkbe.

29 éves, 172 cm magas, barna haju, budapesti lakással rendelkező nemlátó férfi házasság céljából megismerkedne 20 és 35 év közötti vak vagy gyengénlátó sorstársnővel. Leveleket "Kék virág" jeligére kér a szerkesztőségbe.

Tűzrácst keres teatúzhely elé: Kóka Ferenc, 1149. Budapest, XIV. Várna utca 18. fszt.7.

- . . -